

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

III. An Deus prænoscatur futura contingentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

uerat in iisdem, ut possibilibus: nam quidquid reale est in re existente, totum fuit possibile, ac proinde cognitum sub esse possibili. Vnde cognitio possibilis, & futuri in Deo, solum differunt penes connotata, quia nimirum cognitio possibilis, præter obiectum, verbo expressum, nil connotat ad extra; cognitio verò futuri connotat obiectum, verbo expressum, in seipso existens extra verbum.

50. Deducitur 2. Qua ratione Deus habeat in seipso exemplaria, atque ideas rerum effectrices, per quas independenter à rebus constituatur opifex rerum; Etenim habet Deus ideas, & exemplaria rerum, non per cognitionem ipsarum rerum, quæ producendæ sunt; alioqui, cum Deus sit idealis causa rerum per ipsarum rerum idealem conceptum, esset causa idealis rerum per res ipsas producendas conceptas: ac proinde effectus non distingueretur à suâ causâ; sed est causa idealis per ipsas rationes intelligibiles, quas Aug. appellat æternas, & incommutabiles, ex quarum participatione fit, quidquid fit: & quia istæ rationes intelligibiles rerum, sunt ipsum Verbum diuinum, in seipso intelligibiliter exprimens res singulas secundum proprium esse earum, idcirco est Deus causa idealis, atque exemplaris rerum omnium per aliquid distinctum à rebus ipsis producendis. Et quoniam has rationes habet Deus in seipso, non constituitur causa idealis rerum dependenter à rebus. Ex quibus soluitur illa quæstio, an Deus sit causa rerum per scientiam visionis, an simplicis intelligentiæ. Etenim cum sit causa rerum, non per res ipsas producendas, mente conceptas, sed per rationes æternas, & increatas in diuino Verbo expressas, non poterit esse causa rerum per scientiam visionis, sed simplicis intelligentiæ.

51. Deducitur 3. Quo pacto Deus cognoscat creaturas in sua essentia, ut in obiecto primariè cognito, quia creaturæ non exprimentur in diuino Verbo, nisi ut participationes diuinæ essentia, & ut exemplabiles, & producibiles ab illa; atque adeo ut supponentes essentiam Dei, tanquam obiectum formale, & primum, prius ratione cognitum. Omne quippe obiectum materiale secundarium supponit formale, & primum, à quo potentia immediatè mouetur, & sub quo tendit ad materiale.

52. Deducitur 4. Quâ ratione Verbum præstet vtrumque munus, & cognitionis, & cogniti; & non reflexè, sed directè. Nam quatenus se tenet ex parte intellectus, ut forma & actus vitalis ipse, præstat munus cognitionis, reddens illum formaliter intelligentem: quatenus se tenet ex parte obiecti, ut expressa & formalis similitudo illius, præstat munus obiecti cogniti, quia ut sic continet in seipso obiectum secundum esse intelligibile, & intentionale. Et quia Verbum, quâ actus vitalis, & notitia est intellectus, non terminatur ad aliud obiectum, quàm ad illud, quod intra seipsum expressum habet,

ideo non reflexè, sed directè illud cognoscit; quia reflexè cognoscere supponit directè cognoscere, atque adeo supponit notitiam terminatam ad aliquod obiectum.

SECTIO III.

An Deus prænoscat futura contingentia?

53. **D**VPLEX est futurum contingens, alterum à casu, quod ex occurso plurimum causarum naturalium sese mutuo impediendum provenire solet; alterum à proposito, quod ab agente, quatenus libero proficiscitur. Primum est simpliciter necessarium, & certò cognoscibile in suis causis, in quibus habet determinatum esse: nam licet illud sit contingens respectu vnius causæ, quæ impeditur ex occurso aliarum causarum, ne suum effectum, ad quem est ab intrinsecò determinata, producat; respectu tamen omnium causarum concurrentium, & concurrentium est simpliciter necessarium, & certò cognoscibile à quocunque intellectu habente vim cognoscendi totam seriem causarum, ad talem effectum concurrentium. Secundum est propriè contingens, quod ita producit, ut possit ex vi causæ quoad omnia in actu primo inuariatè non produci. De quo tantum futuro est præsens instituta controuersia: in qua

54. Errauit Cicero libr. de Diuinatione, ut notauit August. 5. de Ciuit. cap. 9. negans Deo præscientiam futurorum, eo quòd cum libertate humani arbitrij eam minimè cohærere posse existimauit, atque ita dum vult, inquit Augustin. *facere liberos, facit sacrilegos.* Eundem errorem tribuit Aureolus Senecæ in 1. dist. 38. art. 1. Fundamentum erroris fuit, quia quod Deus præsciuit, non potest non euenire, alioqui posset Deus falli: quod autem non potest nò euenire, necessariò euenit, quia non possumus impedire, quin, quod Deus ab æterno venturum præsciuit, eueniat; alioqui possemus efficere, ut diuina scientia fallatur. Igitur ex præscientia futurorum tollitur arbitrij libertas.

55. Catholica verò sententia est, Deum omnia futura contingentia certò prænoscere: quòd ita proprium Dei iudicauit præcitato loco Augustinus, ut apertissimam insaniam dixerit esse, *confiteri Deum esse, & præscium futurorum negare.* Quod ut certum signum diuinitatis adducit Ilaías cap. 41. Dicite, inquit, *Ilaías c. 41. quæ ventura sunt nobis, & dicemus, Dij estis vos.* Vnde meritò Hieronymus lib. 3. aduersus Pelagianos docet, cum, qui à Deo præscientiam tollit, diuinitatem tollere.

56. Constat hæc veritas primò ex prædictione futurorum, quæ multo tempore, antequam eueniant, prædicta sunt eo modo & ordine, quo eueniunt: quòd fieri non potuisset, nisi ea certò à Deo præcognita fuissent.

Tertullian.

Vnde eleganter Tertullianus lib. 2. aduersus Marcionem non longè ab initio: *De præscientia verò*, inquit, *quid dicam, quæ tantos habet testes, quantos fecit Prophetas?* tollit igitur Prophetiam, & omnem infallibilem futuræ rei prædictionem, qui certam de rebus futuris scientiam Deo negat.

57. Secundò à priori. Quidquid est cognoscibile, nequit infinita Dei cognitionem subterfugere: futura contingentia sunt cognoscibilia: igitur nequeunt infinitam Dei cognitionem subterfugere. Maior cum cognitionem elucet, alioqui diuina cognitio non esset, quæ perfectior excogitari non posset. Minor constabit ex dicendis.

58. Maior controuersia est inter Catholicos de modo seu medio, in quo ea Deus certò prænoscat. Ratio verò dubitandi est, quoniam futura libera, antequam sint, nullum habent esse, neque in se, cum nondum existant; neque in causis, quippe cum in ijs non magis habeant esse, quam nō esse: quod autem nullo modo est, certò sciri non potest, cum fundamentum omnis scibilitatis sit esse. Propter quod Ochamus in 1. dist. 38. litera L. Ariminensis ibidem quæst. 2. art. 2. §. *Dico ergo*, & Bellarminus lib. 4. de Gratia & libero arbitrio c. 15. putant modum, quo Deus hæc futura prænoscat, esse in hac vita incomprehensibilem, & inexplicabilem.

Ocham.
Ariminens.
Bellarm.

59. Sex autem possunt esse modi, quibus Deus huiusmodi futura libera prænoscere potest. Primus est in ipsa coexistentia futurorum in æternitate Dei. Secundus in ipsa futuritione effectus, & veritate determinata, quam futura contingentia habent in sua futuritione, antequam sint, ex suppositione quod erunt, Tertius in ipsis causis liberis proximè ad operandum completis, cum omnibus ad agendum prærequisitis. Quartus in suamet essentia, vel idæis. Quintus in decreto suæ liberæ voluntatis. Sextus in ipsa præfentialitate, quam futura habent in seipsis, dum actu existunt in propria duratione extra suas causas. Singulos modos examinabimus, vt tandem quid singuli veritatis habeant eluceat.

SECTIO IV.

An Deus futura contingentia prænoscat ex reali eorum præsentia in æternitate?

60. **D**VPPLICITER dici possunt res creatæ diuinæ æternitati præsentæ, vno modo obiectiue, quia nimirum præsentæ sunt diuinæ cognitioni; alio modo realiter per realem ipsarum coexistentiam ad æternitatem Dei. Præsens controuersia non est de prima, sed de secunda præsentia, nam primam indagamus ex secunda: indagamus enim, an ex reali præsentia futurorum in æternitate

ea Deus certò cognoscat. Igitur controuersia non est de præsentia obiectiua; alioqui inutiliter quæreretur, an Deus certò cognosceret futura ex obiectiua præsentia ipsorum in mente diuina: esset enim quærere, an Deus certò cognoscat futura ex eo, quòd certò cognoscat futura: idem quippe est eacertò cognoscere, & obiectiue in sua mente habere. Dicuntur autem res creatæ præsentæ æternitati, quatenus illi coexistunt, & vt ab extrinseca & excedente mensura mensurantur: est enim æternitas solius esse diuini intrinseca, & adæquata mensura, nam sicut solus Deus habet esse omnino necessarium, & inuariabile, ita solum esse ipsius mensuratur, vt ab intrinseca, & adæquata mensura æternitate; quæ est indiuisibilis tota simul, & ab intrinseco indefectibilis duratio: reliqua verò entia creata solum extrinsecè, & excedenter mensurantur æternitate, quatenus illi inadæquate coexistunt in aliqua certa mensura temporis. Quæstio igitur est an Deus futura certò prænoscat ex reali ipsorum præsentia, seu coexistentia ad suam æternitatem.

61. PRIMA sententia affirmat: Est Richardus in p. d. 39. art. 1. q. 1. Capreoli d. 36. art. 2. & d. 38. q. 1. art. 2. Ferrar. 1. contra Gent. cap. 66. §. *Secundum dubium*. Caietan. Bannez 1. p. q. 14. art. 13. Zumel ibidem disp. 1. Gonzalez disp. 43. sect. 3. Probat Gonzalez primò, quoniam Patres docent, omnia esse Deo præsentia, vnde negant in Deo præscientiam, & solum concedunt scientiam, quia præscientia dicit respectum ad futurum, scientia verò ad præsens.

Richardus.
Capreolus.
Ferrariensis.
Caietanus.
Bannez.
Zumel.
Gonzalez.

62. Secundò: *Æternitas est mensura infinita, & indiuisibilis, sine successione continens omne tempus præsens, præteritum, & futurum: igitur omnia, quæ sunt nobis futura, sunt illi actu realiter præsentia; consequentia probatur, alioqui non contineret indiuisibiliter, & sine successione omnes temporis differentias, nam aliquando esset realiter præsens alicui rei temporali, cui non fuisset realiter præsens ab æterno. Confirmatur, Æternitas est tota simul & simpliciter infinita in genere durationis; ergo semper, & ab æterno actu continet omnes differentias durationum: ergo implicat, vt in tempore incipiat actu continere, quod ab æterno non continebat: alioqui aliquid illi actu accresceret; pertinens ad propriam rationem durationis.*

63. Tertio: Non potest dari præteritum, & futurum in ordine ad aliquam durationem, nisi talis duratio in se habeat partes præteritas, & futuras: ergo cum æternitas sit vnum nunc omnino indiuisibile, repugnat dari præteritum, & futurum per ordinem ad illam.

64. Quarto: Deus ratione suæ immensitatis non potest non continere actu præfentialiter omnes differentias loci: ergo nec ratione suæ æternitatis omnes differentias temporis. Antecedens patet, aliàs Deus non esset immensus. Consequentia probatur, nam ira

comparatur